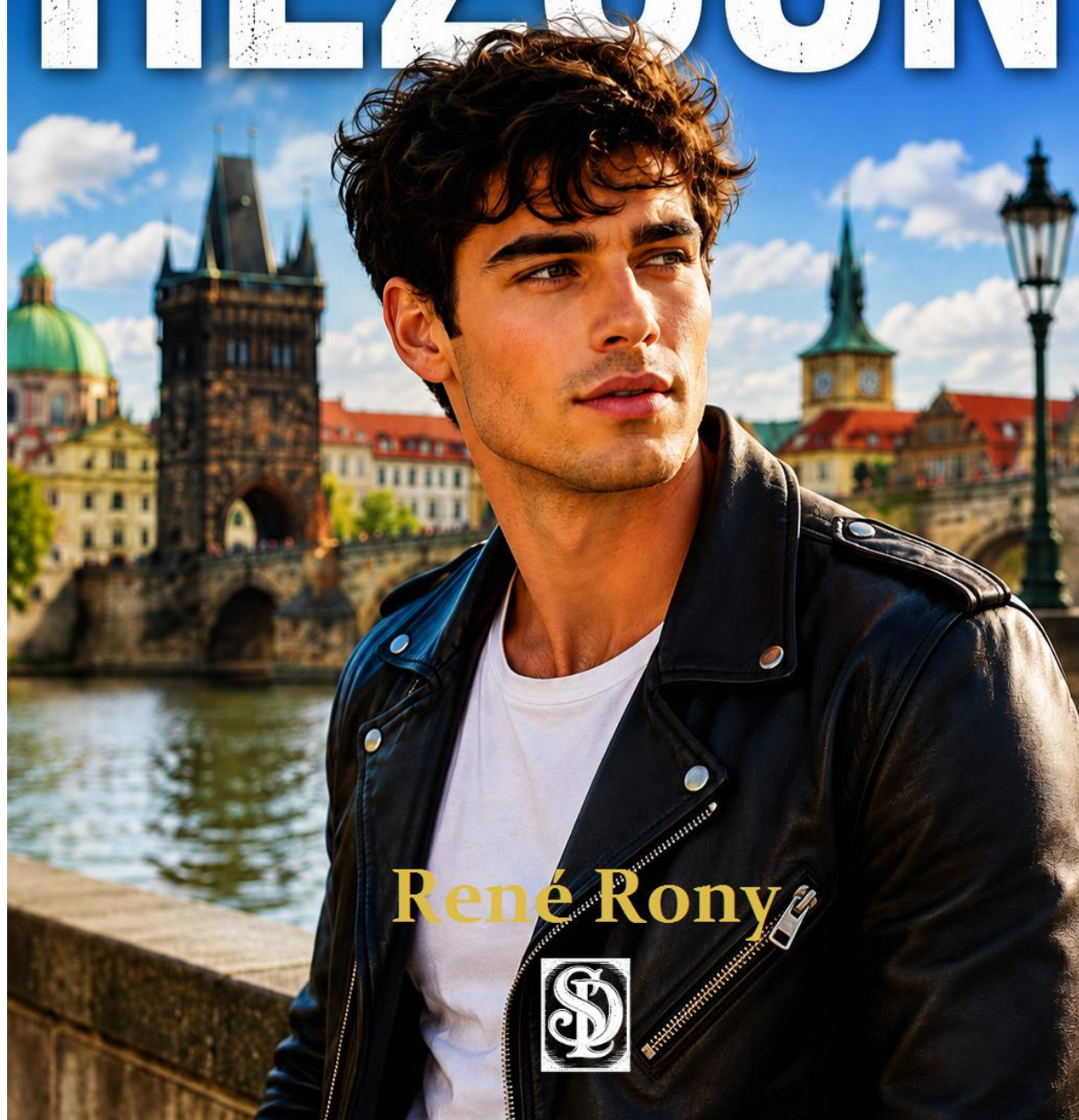

PRAVDOMLUVNÝ HEZOUN

René Rony

PRAVDOMLUVNÝ HEZOUN

Copyright © René Rony

Cover © Splendidum družstvo, 2026

Czech Edition © Splendidum družstvo

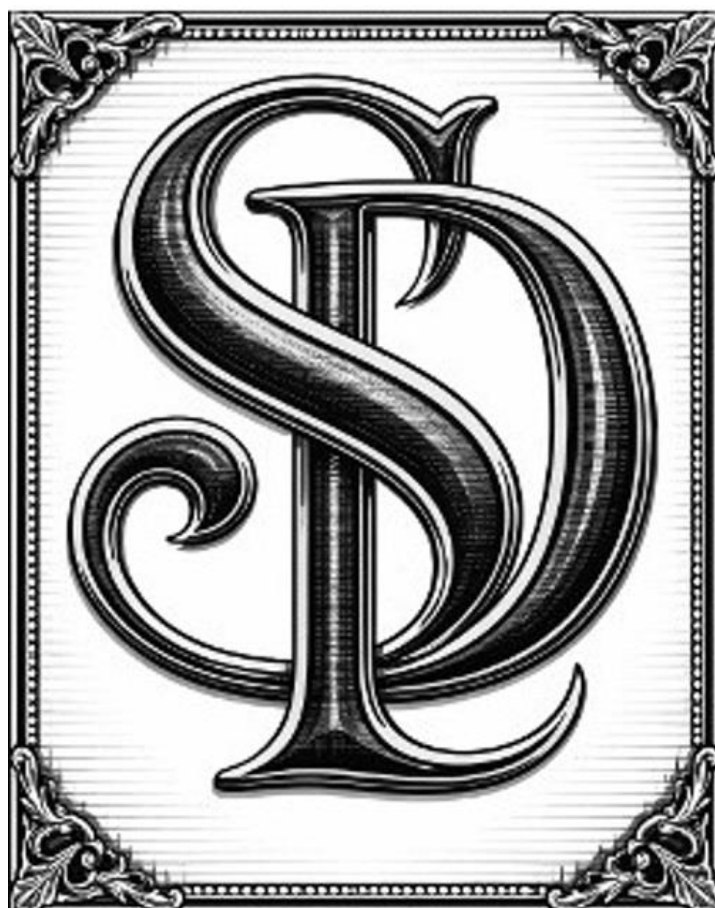
Vražné, Hynčice, 2026

První el. vydání

ISBN 978-80-7681-492-9 (EPUB)

ISBN 978-80-7681-493-6 (MOBI)

ISBN 978-80-7681-494-3 (PDF)

Splendidum družstvo 2026

Kapitola první

Tak jsem se narodil. A to v magickém roce 2000. Je mi devatenáct a jsem pan NIKDO.

Jak se říká, narodil jsem se se zlatou lžičkou v puse. Já dostal rovnou celý zlatý servis a nejspíš i návod, jak být dokonalý.

Naše rodina byla elita. Každý musel být NĚKDO. Nestačilo existovat. Museli jste něco znamenat. Něco dokázat. Něco reprezentovat.

Otec? Špičkový chirurg. Ocelový pohled. Když se na vás podíval, začali jste automaticky stát v pozoru. I pes přestal dýchat. V nemocnici zachraňoval životy. Doma operoval naše sebevědomí. Bez narkózy.

Matka? Profesorka na Karlově univerzitě. Geniální žena. Dokázala vysvětlit kvantovou fyziku i cvičené opici. Kromě mě. Když mluvila, lidé si zapisovali každé slovo. Když mluvila na mě, zapisoval jsem si hlavně to, co jsem zase udělal špatně.

Žili jsme v Praze. Na elitní adrese. V domě, kde sousedi soutěžili o to, kdo má delší seznam titulů před jménem a za jménem. V naší rodině záleželo na všem. Na známkách. Na titulech. Na diplomech připevněných na zdi. Na správném oblečení. Na správném chování. A hlavně na jedné větě, kterou jsem slýchal snad častěji než vlastní jméno:

„Co řeknou lidi?“

To byla naše rodinná modlitba. Nezáleželo na tom, jestli jste byli šťastní. Hlavně jste museli dobře vypadat navenek. Úsměv na veřejnosti. Dokonalost na fotkách. A všechno ostatní zamést pod perský koberec.

Pak tu byli dva bráchové.

Upřímně? Žádní krasavci.

Vedle mě vypadali jako moje osobní ochranka po čelním střetu s kamionem. Když jsme šli spolu po ulici, lidé se usmívali na mě a jim házeli drobné do kapes.

Jenže v naší rodině byla krása asi tak užitečná jako plavky na Sahaře. Mozek. To byla jediná měna, která měla hodnotu. A v tom jsem měl drobný problém.

Nejstarší šel v otcových šlápějích.

Chirurg.

Stejně ledové oči. Stejně přesné pohyby. Stejný výraz, který říkal: „Vím všechno. Ty nevíš nic. A ještě mi překážíš.“

Když něco řekl, nikdo nediskutoval. Ani Google.

Prostřední byl celý po mámě.

Od pěti let četl knížky bez obrázků. Dobrovolně. V sedmi opravoval učitelku. V deseti se hádal s profesorem na univerzitě. A ve dvanácti měl větší slovní zásobu než většina politiků dohromady.

Dneska je vědec.

Vymýšlí věci, kterým nerozumí skoro nikdo. Občas ani on. Ale když něco nechápe vědec, říká se tomu výzkum. Když něco nechápu já, říká se tomu problém.

A pak jsem tu byl já.

Matěj.

Rodinný experiment, který se nějak nepovedl. Expert na katastrofy. Chodící přírodní pohroma. Kdyby existovala olympiáda v nechtěném průšvihy, měl bych zlato, stříbro i bronz. A ještě bych omylem zapálil stupně vítězů.

Nejsem blbej.

Fakt ne.

Jen mám zvláštní dar.

Můj každý dobrý úmysl se během několika minut promění v událost, kterou budou příbuzní vytahovat ještě na mém pohřbu.

Když jsem chtěl pomoci, většinou přijeli hasiči.

Když jsem chtěl překvapit rodiče, překvapil jsem hlavně pojišťovnu.

Když jsem chtěl něco opravit, opravovalo se nakonec celé patro.

Nevím, jak to dělám. Je to dar. Nebo diagnóza. Největší problém ale byl, že neumím lhát. Ne trochu.

Vůbec.

Když se mě někdo zeptá na názor, mozek nestihne ani nastartovat a pusa už jede jako rychlík bez brzd.

Máma mi pořád říkala: „Matěji, nejdřív přemýšlej a potom mluv!“

Jenže u mě to fungovalo obráceně. Nejdřív jsem něco plácnul. Pak jsem dvě hodiny přemýšlel, proč se všichni urazili. Nikdy jsem nikoho nechtěl zranit. Jen jsem měl pocit, že pravda je přece nejlepší. Ukázalo se, že není. Aspoň ne u rodinného oběda.

Dodnes si pamatuju tetu, která se nás zeptala: „Tak co, sluší mi ty nové šaty, co mi koupil drahoušek v Itálii?“

A já, úplně upřímně: „Vypadají jako záclona od babičky.“

Nechtěl jsem být drzý. Jen babička měla doma opravdu stejné záclony.

Po základce přišlo zúčtování. Moje akademická kariéra skončila dřív, než vůbec začala. Přijímačky dopadly tak špatně, že si je možná dodnes pouštějí jako výukový materiál s názvem: *Jak to rozhodně nedělat*.

Nepomohly známosti.

Nepomohly otcovy kontakty.

Nepomohly máminy tituly.

Nevzali mě nikam. Ani tam, kam podle mě brali úplně každého. Kdyby existoval učební obor „stání v koutě“, určitě by mi napsali, že mají plno.

Pamatuju si ten den úplně přesně. Seděli jsme doma u stolu. Ticho. Takové to nepříjemné ticho, kdy slyšíte tikání hodin, vlastní dech a souseda o tři patra výš, jak si maže chleba.

Otec mlčel.

A to bolelo. Protože když mlčí chirurg, znamená to, že diagnóza je vážná.

Matka nemlčela.

A to bolelo ještě víc. Spustila tříhodinovou přednášku. Ne o fyzice. Ne o filozofii. O mně. Dodnes nechápu, jak někdo dokáže tři hodiny mluvit v kuse bez přestávky na vodu. Byla to směs zklamání nadějí, promarněného talentu, špatné výchovy, lenosti, nezodpovědnosti. Vyslovila asi osm latinských výrazů, kterým jsem nerozuměl.

V jednu chvíli jsem měl pocit, že obhajuje doktorskou práci na téma:

Proč je můj nejmladší syn evoluční slepá větev.

A já tam jen seděl. Poslouchal. A přemýšlel, jestli by nebylo jednodušší předstírat vlastní smrt. Jenže na to jsem byl moc poctivý. A navíc bych to určitě nějak pokazil.

Před tím jsem si pořád myslel, že jsem syn. Jen trochu nepovedený model. A pak mi to konečně docvaklo. Nejsem syn. Jsem vadný výrobek. Výrobní vada. Reklamace zamítnuta. Záruka propadla. Vrácení nepřipadá v úvahu.

Tak jsem udělal jediné logické rozhodnutí. Zdrhnul jsem.

Ne do ciziny. Ani do cizinecké legie. Na to jsem byl moc línej a moc neuměl jazyky. Utekl jsem k babičce.

Moje babička byla kapitolou sama pro sebe. Bývalá tanečnice. Večer cigáro. Sklenka vína. Nohy na stole. Kdyby ji potkala mravnostní policie, radši by přešla na druhý chodník.

Jednou se jí ptám: „Babi, co se mnou bude?“

Ani nezvedla oči od skleničky a povídá: „A koho to sere, co s tebou bude? Dneska je dneska. Na zítřek není třeba spěchat – přijde sám. Tak neřeš blbosti.“

To byla její životní filozofie. Měla vlastní svatou trojici: Zbytečně. Neřeš. Blbosti.

Žádné motivační citáty. Žádné pozitivní myšlení. Jen tři slova. A světe div se, fungovalo to líp než půlka psychologických knih.

Byla prostě boží.

Nikdy ze mě nedělala ztracený případ. Neřešila, co bych měl být. Pro ni jsem nebyl omyl přírody ani rodinná ostuda. Pro ni jsem byl prostě Matěj. A to jí úplně stačilo.

Jasně, nemám tituly. Nemám maturitu. Nemám ani učňák. Když se rozdávaly diplomy, maturitní vysvědčení a učňovské listy - já jsem zřejmě stál ve frontě na párek v rohlíku. Ale víte co? Jsem úplně v klidu.

Já to totiž se světem myslím dobře. Opravdu.

Jen mám zvláštní talent. Řeknu něco hezkého a lidi v tom objeví urážku. Nabídnou pomoc a oni začnou hledat telefon na policii.

Takže moje zlatá lžička v puse už zrezavěla. A pak vypadla i s předními zuby.

Ale víte co?

Příbory jsou pro sráče. Já se naučil jíst rukama.

Kapitola druhá

První třída

Bylo mi sedm. Na svůj první školní den si pamatuju až podezřele dobře. Bylo září. Všude balónky, slavnostní nálada, protivná vůně křídý... a dětského strachu. Ten se mimochodem nedával do květináčů. Ten si každý přinesl z domova. Ale předbímám.

Proč si ten den pamatuju tak přesně? Ne proto, že by byl výjimečný.

Ale protože jsem během první hodiny zvládl udělat neskutečnou ostudu sobě a mamince. A vlastně i veřejnému pořádku.

Maminka mě vzbudila už v šest ráno.

„Vstávej, Matěji. Dneska začíná tvůj život.“

To mě vyděsilo.

Do té doby jsem byl přesvědčený, že život už nějakou dobu běží a celkem se mi líbí. Takže jsem měl pocit, že jsem asi něco zaspal.

V kuchyni voněla káva. Tu maminka pila každé ráno. Já dostal kakao a dva chleby s máslem.

Táta už byl pryč. Operoval.

Starší bratr si opakoval latinské názvy kostí, přestože mu bylo teprve dvanáct. Prostřední seděl nad encyklopedií a četl si něco o vesmíru. Já četl nápis na krabici od kakaa. Byl nejkratší. A taky jsem mu rozuměl.

Maminka mě oblékla do nových kalhot, bílé košile a modrého svetru. Připadal jsem si jako reklamní leták na hodné dítě.

Pak přišlo tradiční předodjezdové školení.

„Hlavně se chovej slušně.“

Přikývl jsem.

„Pozdrav paní učitelku.“

Přikývl jsem podruhé.

„Nepřerušuj dospělé.“

Potřetí.

„Neutíkej.“

Počtvrté.

„Neper se.“

Popáté.

„A hlavně udělej dobrý první dojem.“

To jsem si zapamatoval. První dojem. To bude asi něco jako přijímačky do života.

Vyšli jsme z domu.

Bydleli jsme v Praze, v ulici plné činžáků, kde každé ráno všichni někam utíkali. Lidé spěchali do práce s výrazem, že když přijdou o dvě minuty později, zhroutí se ekonomika státu.

Tramvaje cinkaly. Auta troubila. Holubi se promenádovali po chodníku s výrazem revizorů, kteří už viděli úplně všechno. Maminka šla rychle. Já se rozhlížel.

Nová aktovka byla krásná, ale vážila poté asi stejně jako já. Každých deset kroků jsem si ji musel popotáhnout a přemýšlel, jestli se do první třídy opravdu nosí všechny učebnice světa.

Na přechodu jsme zastavili. Vedle nás stála starší paní s velkou nákupní taškou. V hlavě se mi rozsvítila všechna moudra, která jsem za poslední rok nasbíral.

Buď slušný.

Pozdrav.

Pomáhej lidem.

Tak jsem se usmál. „Dobrý den.“

Paní se usmála taky. Výborně. První bod splněn. Pak jsem si všiml její těžké tašky. To byl jasný signál. Babička vždycky říkala, že když můžeš někomu pomoci, tak pomoz. Tak jsem neváhal.

Popadl jsem její tašku. „Já vám ji ponesu!“

Paní zaječela tak hlasitě, že se otočili i holubi. „Zloděj!“

Chytila mě za rukáv. Já držel tašku. Ona držela tašku. Chvíli jsme se o ni přetahovali, jak dva rybáři o kapra.

Maminka úplně zbledla. „Matěji! Okamžitě tu tašku pusť!“

Pustil jsem ji. „Já jí jen chtěl pomoci...“

„Tak se snad nejdřív zeptej, ne, když chceš někomu pomoci!“

„Aha...“

To mě do té doby vůbec nenapadlo.

Paní si tašku přitáhla k sobě, změřila si mě zlostným pohledem a procedila: „Takové malé zloděje dneska vychovávají!“

A já si v duchu říkal, že s tím prvním dojmem to zatím moc slavně nezačalo. Bylo teprve osm ráno. A já už měl za sebou první veřejné obvinění z trestné činnosti.

Cestou do školy už maminka raději mlčela, asi se děsila, co ji ještě čeká. A navíc, po té epizodě s údajnou krádeží nákupní tašky zřejmě usoudila, že každá další rada by mohla být použita proti ní.

Školní budova byla obrovská. Aspoň mně tak připadala. Vysoké žluté zdi, obrovská okna a dvůr plný dětí.

Některé plakaly.

Jiné se smály.

Jednomu klukovi visel z nosu dudel skoro až na svetr a vůbec mu to nepřišlo divné. A jeho maminka se tvářila, jako mistr světa. Zajímaví lidé.

Maminka mě pevně chytila za rameno.

„Tohle je tvoje škola, Matěji.“

Podíval jsem se na tu velikou budovu. Pak zase na mámu. „A musím sem chodit každý den?“

„Samozřejmě.“

„I když budu hodný?“

Maminka si jen povzdechla. To byla první věc, kdy jsem pochopil, že dobro se neodměňuje vždycky.

Vešli jsme dovnitř. Chodby voněly novou barvou, leštěnkou a svačinami. Byla to zvláštní směsice. Jako kdyby někdo natřel rohlík lakem. Na stěnách visely obrázky stromů, zvířat a usměvavého slunce.

To mi přišlo divné. Nikdy jsem neviděl slunce s očima. A už vůbec ne takové, které se usmívalo od ucha k uchu. Ale říkal jsem si, že když tady malují smějící se hvězdy, možná je to normální.

Ve třídě už seděly děti. Někdo si povídal. Někdo brečel. Někdo se schovával za maminku.

Jeden kluk zkoušel, jak hlasitě umí bouchat do lavice. Myslím, že se připravoval na kariéru bubeníka.

Naše paní učitelka se usmívala. Byl to přesně ten úsměv, který mají dospělí první školní den. Ještě věří, že jsou děti roztomilé. Ještě netuší, co je čeká.

Posadil jsem se do druhé lavice. Aktovku jsem položil vedle sebe tak opatrně, jako bych převážel výbušninu. V tu chvíli jsem si všiml kluka úplně vzadu. Rozcuchané vlasy. Odřená kolena. Úsměv, ze kterého bylo jasné, že pravidla bere spíš jako doporučení.

Nedíval se na paní učitelku. Díval se na mě. Usmál se. Já se usmál taky. Nevěděl jsem, že se právě dívám na svého jediného opravdového kamaráda.

Jmenoval se Jarek Novotný.

Kdyby mi tenkrát někdo řekl, kolik průšvihů spolu jednou zažijeme, utekl bych ze školy ještě před prvním zvoněním. A Jarek by pravděpodobně utíkal se mnou. Jen by cestou ještě stihl ukrást školní zvonek.

Přišla k nám paní učitelka a maminka mě nenápadně štouchla do zad. To byl signál. Postavit se. Usmát se. A hlavně nic neříkat. Kéž bych ten poslední bod dodržel.

Maminka stála vedle mě jako královna. Dokonalý kostým. Dokonalé vlasy. A úsměv číslo tři. Ten pro veřejnost.

Před námi stála paní učitelka Součková. Mohlo jí být kolem padesáti. Květované šaty vyšlé z módy. A na hlavě účes, který musel vznikat minimálně hodinu. Vysoký hnědý drdol stočený do špičky.

Dívala se na mě mile. Pak mě pohladila po tváři. „Ty jsi ale hezký chlapeček, Matěji.“

Hlas měla sladký jako rozpuštěný karamel. Chtěl jsem jí udělat radost. Opravdu. Řekl jsem si, že slušný kluk musí pochválit.

„Vy byste byla taky hezká,“ usmál jsem se.

Maminka znervózněla. Paní učitelka se zarazila, ale úsměv na tváři ji stále kvetl.

A pak jsem to dorazil. „...kdyby ten drdol na hlavě nevypadal jako to, co včera vykálela sousedovic dog.“

Ticho.

Takové to opravdové.

Najednou nebylo slyšet vůbec nic. Přísahal bych, že i školní hodiny na chvíli přestaly tikat. Pak jsem si vzpomněl na důležitý detail.

„Ale dneska měla dogu průjem,“ doplnil jsem ochotně. „Normálně to mívá hezčí.“

To už se několik rodičů začalo dusit smíchy. Několik jiných pohoršením. A maminka přemýšlela, jestli mě může ještě ten den vrátit do porodnice.

Jenže já ještě neskončil. Ukázal jsem na zrzavou holčičku v první lavici.

„Takovou barvu mělo to kašovitě lejno. Přesně jako její vlasy.“

Holčička na mě nechápavě koukala. Její maminka pochopila.

„No dovo!“ vykřikla. „Jestli tu budou takové drzé děti, abychom si hledali novou školu!“

Podíval jsem se na maminku. Její obličej prošel během několika vteřin celým barevným spektrem. Od růžové. Přes červenou. Až někam k odstínu přezrálého lilku.

Paní učitelka zůstala stát s rukou ve vzduchu, neschopná slova. V tu chvíli moje kariéra hezkého chlapečka definitivně skončila. Od té chvíle jsem byl pro paní učitelku hlavně ten drzý kluk... co první školní den přirovnal její účes k psímu hovnu.

A školní rok přitom ještě ani pořádně nezačal. Já přitom nelhal! Byla to pravda.

A to byl můj hlavní problém. Nebyl jsem blbej. Jen jsem neměl ten filtr. Ten knoflík v mozku, co lidi nutí říkat: „Máte moc pěkný svetr,“ i když ten svetr vypadá jako pozvracený, vytaháný hadr.

Co byla pravda, to jsem řekl. A čím větší to byla pravda, tím víc to všechny štválo. A za to jako můžu já?

Druhá třída

Základní škola pokračovala a s ní i moje úspěšná kariéra veřejného řečníka.

Byly třídní schůzky. Maminka přišla v bojové náladě. Dalo se to čekat - profesorka z Karlovy univerzity. Na třídní schůzky chodila jako generál na inspekci. Jen místo mapy měla žákovskou knížku.

Na chodbě už postávali rodiče. Mezi nimi i otec spolužáka Pepy. Pan Novák. Místní podnikatel. Zlatý řetěz na krku. Břicho, které vstoupilo do místnosti vždycky o dvě vteřiny dřív než on. A sebevědomí, které by vystačilo na tři lidi.

Právě někomu vyprávěl o životě. „Já jsem úspěšný člověk,“ prohlásil dost nahlas, aby to slyšelo celé patro. „A můj syn Pepa bude taky. Je celý po mně.“

Zrovna jsem se vracel ze záchodu. Maminka mě na třídní schůzky brala s sebou, abych byl u případných stížnostech vyučujících a mohl se k tomu vyjádřit.

S odstupem času musím uznat, že to nebyla úplně nelogická úvaha.

„Dobrý den, pane Nováku,“ pozdravil jsem.

„Ahoj, Matěji,“ usmál se blahosklonně. „My se tu bavíme o dospělých věcech.“

„Já tomu rozumím,“ řekl jsem.

„Opravdu?“

„No jasně.“

Na chodbě bylo najednou úplné ticho.

„Maminka říkala, že jste úspěšný hlavně proto, že váš tatínek byl ve straně a masokombinát jste získali skoro zadarmo.“

Pan Novák přestal mrkat.

Já ale pokračoval. „A taky říkala, že Pepa není moc chytrý po vás, protože doma místo knížek čtete jen Blesk.“

Ticho.

Takové to nepříjemné. Kdy všichni předstírají, že se dívají jinam, ale poslouchají úplně všechno.

Pan Novák pomalu měnil barvu. Od růžové. Přes červenou. Až k odstínu přezrálé švestky.

Maminka vedle mě začala kašlat. Ne tak obyčejně. To byl kašel člověka, který právě přemýšlí, jestli lze vlastní dítě legálně odložit do kontejneru na tříděný odpad.

„Matěji!“ sykla.

Nechápal jsem proč. „Vždyť jsi to říkala včera u večeře.“

To už maminka zavřela oči. Já ještě přidal vysvětlení. „A táta říkal, že pan Novák je parazit.“

V tu chvíli bylo jasné, že třídní schůzky skončily. Aspoň pro nás. Ten večer se u nás doma nevečeřelo.

Táta musel panu Novákovi přednostně operovat žlučník. Nevím, jestli mu praskl z toho stresu, nebo ze vzteku.

A já dostal svou první opravdu originální poznámku.

Žák bez vyzvání prezentuje na veřejnosti soukromé názory svých rodičů.

Musím uznat, že paní učitelka měla dar formulace. Protože přesně to jsem dělal. A ještě několik dalších let.

Třetí třída

S Jarkem jsme tvořili nerozlučnou dvojici. Paní učitelka tvrdila, že jsme jako dva póly magnetu. Jenže obráceně – nebrzdili jsme se, ale vzájemně se urychlovali do fáze nekontrolovatelné destrukce.

Když nás rozsadila každého do jiné lavice, netrvalo ani pět minut a už jsme si přes půl třídy posílali vzkazy v papírových kuličkách vystřelovaných z praku. A když nás nechala spolu... do pěti minut musel zasahovat školník s hasicím přístrojem nebo minimálně s kbelíkem vody.

Největší bezpečnostní riziko pro celou školní budovu však představoval tělocvik.

Tam totiž dospělí páchají tu největší logickou chybu. Dají dohromady třicet přetlakovaných dětí, zavřou je do jedné místnosti a přidají nářadí, které ve středověku pravděpodobně sloužilo k výsledkům válečných zajatců.

Toho dne bylo na programu šplhání na laně. Což byla tradičně úžasná podívaná pro holky, protože většina kluků na sobě měla volné plátěné trenky z výprodeje. Jakmile se dotyčný vyšplhal do tří metrů, gravitace se postarala o to, že celá dívčí část třídy získala nechtěnou a detailní lekci z anatomie.

Já byl opatrný. Nosil jsem poctivé, neforemné tepláky, v nichž jsem sice vypadal jako brambora v pytli, ale má anatomie zůstávala skryta.

Jarek byl přesný opak. Jarek nosil naschvál gigantické, svítivě červené trenky, které pamatovaly ještě druhou pětiletku. Při jakémkoliv pohybu mu z nich nahoře vykukovala půlka pozadí a dole... no, raději nedomýšlet.

Pan učitel nad ním zoufale spínal ruce: „Jarku, proboha, to nemůžeš nosit normální kraťasy nebo tepláky?! Vždyť ti z toho všechno vypadne!“

Jarek vždycky nahodil výraz chudého sirotka z románu Charlese Dickense: „Pane učiteli, my jsme chudí. Doma máme jenom tyto trenky a jedny sváteční do kostela.“

(Že jeho táta jezdil v zánovní oktávce a máma vedla účetní firmu, raději nezmiňoval).

S obrovským uspokojením se pak rozhlížel po holkách v první řadě, které studem rudly a kryly si oči. Jarek se prostě s ničím nepáral a to se mi na něm strašně líbilo.

Pan učitel si stoupl do středu tělocvičny, nasadil výraz generála před prohranou bitvou a pečlivě vysvětloval: „Hlavně žádné blbnutí! Lano slouží k plynulému pohybu nahoru a dolů. Žádné skákání, žádné houpání!“

S Jarkem jsme se na sebe podívali. Základní fyzikální zákon dětského mozku říká: Jakmile dospělý řekne „žádné blbnutí“, dětský sluchový aparát odfiltruje slovo „žádné“ a zbytek vyhodnotí jako přímý rozkaz z velitelství.

První lezli ti šikovní – fotbalisté a gymnastky. Pak průměrní, kteří se došplhali do půlky a začali zoufale brečet. A nakonec jsme šli my, divoká zvěř.

Jarek hodil patku, podíval se nahoru do krovu tělocvičny a pošeptal mi: „Hele, vsadím se o žvýkačku, že z toho lana se dá zhoupnout jako Tarzan v džungli.“

„Nedá,“ řekl jsem vědecky. „Má to špatný úhel kyvu.“

„Dá. A Tarzan navíc nenosí tepláky, takže červené trenky jsou stylově přesné.“

„Tak se ukaž.“

Jarek objal lano. Rozběhl se přes půl tělocvičny jako rozjetý rychlík, odrazil se od parket a s bojovým výkřikem krále džungle vyletěl do vzduchu.

Jenže zapomněl na jeden drobný detail. Tarzan měl pod sebou měkkou džungli a liány. Naše tělocvična měla švédskou bednu.

Jarek do ní ve vzduchu narazil v plné rychlosti pravou kyčlí. Ozvala se rána, jako když demolujete starý nábytek. Bedna popojela po podlaze o dobrý

metr a půl a zanechala na parketách černou spálenou čáru. Jarek se složil k zemi jako paragraf, zatímco se mu červené trenky vyhrnuly až k podpaží.

Celá třída zatajila dech. Pan učitel se s vytřeštěnýma očima rozběhl přes sál. „Jarku! Proboha! Žiješ?! Jsi v pořádku?!“

Jarek se pomalu, po částech, sbíral ze země, opravil si uzel gumy na trenkách a s naprosto kamennou tváří prohlásil: „Fyzicky ano. Jen moje lidská důstojnost právě utrpěla devadesátiprocentní popáleniny.“

To byla ta první a zásadní chyba. Protože mě tím hrozně rozesmál. A jakmile se začnu smát, můj mozek vypíná veškerá bezpečnostní relé.

Takže jsem chtěl všem dokázat, že Tarzan je amatér. Že já budu Superman.

Vylezl jsem na posunutou švédskou bednu, roztáhl ruce, zhluboka se nadechl a zařval na celou školu: „Pozor všichni! Letí ocelový muž!“

Skočil jsem.

Zapomněl jsem však na triviální věc: Superman umí létat díky mimozemskému původu. Já jsem z tohoto světa a gravitace na mě platí stoprocentně.

Zřítíl jsem se k zemi jako pytel mokrého cementu přímo na tlustou žíněнку. Žíněнка by můj dopad pravděpodobně bez problémů odpružila. Jenže pod tou žíněnkou byla – z nepochopitelných, snad až okultních důvodů – schovaná masivní dřevěná lavička. Nikdo nevěděl, proč tam byla. Ani pan učitel. Pravděpodobně ji tam zapomněl předchozí tělocvikář.

„BUM!“

Dopadl jsem na žíněнку, žíněнка narazila na lavičku, lavička se vymrštila jako katapult a trefila vedle stojící tělocvičnou kozu. Koza se převrátila, smetla stojan na švihadla a ten při svém pádu vytvořil rázovou vlnu, která na druhém konci tělocvičny kaskádovitě kácela složené branky.

Byl to dokonalý dominový efekt. Jeden skok, několik zničených nářadových prvků.

Pan učitel se oběma rukama chytil za hlavu, klesl na kolena a tichým, roztřepaným hlasem pošeptal: „Vy dva... vy dva nejste děti. Vy jste přírodní katastrofa. Vy jste barbaři.“

Jarek, pořád stojící v červených trenkách, se na mě přes doutnající spoušť podíval a šeptl: „Myslíš, že dostaneme poznámku?“

V tu chvíli se zničehonic, v naprostém tichu, ozvalo hlasité KŘUP.

A celá volejbalová síť na druhé straně tělocvičny se pomalu, důstojně a bez jakéhokoliv fyzického doteku zřítila k zemi. Prostě to vzdala.

Pan učitel se s pohledem šilence podíval ke stropu, pak na nás a unaveně mávl rukou: „Ne,“ povzdechl si hluboko z plic. „Poznámka je pro lidi, co zlobí. Vy dva už jste za hranicí pedagogiky. Vy dva jste živel, a proto je zbytečné vám psát poznámky, které vás jen inspirují k dalším neplechám.“

Od té doby nastal v tělocviku nový režim. Jarek cvičil u levé zdi. Já u pravé zdi. A pan učitel stál uprostřed s píšťalkou v puse, helmou na hlavě a výrazem pyrotechnika, který právě stříhá dráty na časované bombě.

A Jarkovy červené trenky? Ty pan učitel nakonec raději odkoupil ze svého a osobně je spálil za školou. Skládala se Jarkovi třída na tepláky. Ale doma tomu nikdo nevěřil, a proto dostal výprask za to, že tepláky někomu ve škole ukradl a musel je vrátit.

Komu je vracel? Nevím a ani to nechci vědět. Já mám svých průserů dost.

Čtvrtá třída

Škola usoudila, že nadešel čas rozvíjet naši kulturní stránku. Což v praxi znamenalo, že nás nacpali do vyhřátého autobusu, který smrděl naftou a Kinedrylem, a vyrazilo se na zámek.

Paní učitelka cestou v autobuse pronesla větu, která vstoupila do dějin: „Hlavně se ničeho nedotýkejte. A tím ničím myslím absolutně cokoliv, co nemá rozměry vašeho svačínového boxu.“

S Jarkem jsme se na sebe podívali. Výzva přijata. Prohlídka začala nádvořím. Pak rytířský sál. Pak zbrojnice.

Průvodce – pán ve vestičce, který vypadal, že na zámku pamatuje ještě husity – zapáleně vyprávěl o mečích, halapartnách a balistice 15. století. Já ho poslouchal. Jarek ne. Jarek totiž objevil ZBROJ.

„Hele,“ zatahal mě za rukáv s výrazem vědce, který právě objevil nový prvek. „Myslíš, že do toho vlezu?“

„Nevlezeš. Je to plech pro malého chlapa z roku 1420.“

„Vlezu. Mám elastické tepláky.“

To byla jeho nejoblíbenější věta. A zároveň univerzální argument pro jakoukoliv katastrofu.

Rozhlédli jsme se. Průvodce právě s dramatickým gestem popisoval, jak Karel IV. trpěl dnou. Všichni byli fascinováni královskou dnou. Kromě nás.

Jarek potichu otevřel hledí. „Podrž to. A jestli půjde učitelka, dělej, že jsem historická rekvizita.“

Podržel jsem. On dovnitř strčil hlavu. Pak jednu ruku. Pak druhou.

„Je to fakt nějaký malý,“ ozvalo se z útrob helmy s mírnou ozvěnou.

„Neříkal jsem ti to, vole.“

„Pomoz mi, zasekl jsem se o ramenní plát!“

Zatáhl jsem. Jarek zabral. A v tu chvíli si fyzika vybrala svou daň.

„KŘÁÁÁÁCH-RÁRÁRÁ-BUM!“

To nebyl jen zvuk. To byl koncert pro sto kilo rezavého železa a kamennou podlahu. Celá zbroj se nejdřív důstojně zakymácela, jako když padá kácený sekvoj, a pak se s ohlušujícím třeskem rozletěla na tisíc jednotlivých součástek. Zvuk to byl tak strašlivý, že podle mě na chvíli ožil i rytíř na obraze a začal si zacpávat uši.

Celá třída ztuhla. Průvodce zbledl do odstínu křídý. Paní učitelka pomalu zavřela oči a začala zhluboka dýchat metodu, kterou ji očividně učil její psychoterapeut.

Z hromady plechu se vynořila Jarkova hlava.

„Já... já jsem jen zkoušel aerodynamiku,“ hlesl Jarek.

Průvodce se nadechl. Pak vydechl. Znovu se nadechl. A pak s naprostým odevzdáním člověka, který právě vzdal kariéru v dohledné budoucnosti, řekl: „Prosím... pokračujeme dál. Pokud možno bez demolice národního dědictví.“

Přešli jsme do podzemí. Mučírna. Tam byly palečnice. Sekera. Železná panna. A uprostřed té vší nádhery... skřípec.

Jarkovi se rozsvítily oči jako dvě stě wattové žárovky.

„To znám!“ zvolal. To byla věta, která v jeho podání nikdy nevěstila nic dobrého. Obvykle znamenala zásah záchranky nebo hasičů.

„Lehni si!“ zavelel, když skupinka poodešla do hlubšího sklepa.

„Proč já?“

„Protože jsi menší. Chci zkusit, jak to fungovalo.“

„Nebude to bolet?“

„Jen kousíček. V rámci vědy.“

To mě kupodivu uklidnilo. Lehl jsem si. Jarek mi s precizností středověkého katovského učně připnul ruce. Pak nohy. A s obrovským nadšením začal otáčet klikou.

„Křup. Křup.“

„Ty jo!“ smál se a oči mu málem vypadly z důlků. „Ty se fakt natahuješ! Zítra v tělocviku dosáhneš na koš!“

„Jarku...“

„Co je?“

„Už stačí. Cítím, jak mi rostou obratle.“

„Ještě dvě otočky, vole!“

„JARKU! DOST!“

Inu, v zápalu vědeckého výzkumu jsme si nevšimli jedné drobnosti.

„KLAP!“

Těžké dubové dveře mučírny se zavřely.

Nejdřív jsme tomu nevěnovali pozornost. Až když Jarek po pěti minutách zkusil vzít za kliku a zjistil, že je zamčeno na dva západy.

„Jarku?“

„Co zas?“

„Myslím, že jsme tu sami.“

„To nevadí, máme soukromí.“

„Vadí!“

„Proč?“

„Protože mě pořád drží ten skřípec a já začínám mít ruce dlouhé jako orangutan!“

Jarek se mě pokusil osvobodit. Jenže mechanismus se zasekl.

Začal bušit na dveře. „Halóóó! My jsme ještě tady!“

Ticho.

Venku totiž průvodce, zničený představou dalších škod, poctivě zamkl mučírnu i sklep a s úlevou odešel s celou skupinou směrem k suvenýrům. A protože jsme byli experty na nenápadnost, nikdo si nevšiml, že chybíme.

Mezitím u autobusu nastala drsná realita. Paní učitelka začala počítat hlavy.

„...dvacet tři... dvacet čtyři...“

Zarazila se. Přepočítala to znovu.

„Co jiného jsem mohla čekat? Kde je zase ta dvojice zkázy?“

V autobuse nastalo hrobové ticho. Pak někdo ze zadní pětky zcela klidně a odevzdaně prohodil: „Naposledy se natahovali na skřípec v mučírně.“

Průvodce prý nejdřív myslel, že je to vtip. A dušoval se, že nikdo v mučírně nebyl, když ji zamykal.

Začalo celozámecké pátrání. Běhali po nádvoří. Po sklepeních. Po zámeckých zahradách. Dokonce kontrolovali věž, jestli jsme se nerozhodli naučit létat.

My mezitím v mučírně sváděli boj o přežití.

„Pomóóóc!“ křičel Jarek do klíčové dírky.

„Já už měřím tak dva metry!“ křičel jsem ze skřípce.

„Budu upřímný,“ otočil se na mě Jarek. „Aspoň budeš mít v basketu výhodu.“

Asi po hodině a deseti minutách se ozvalo chrastění klíčů. Dveře se rozletěly.

Ve dveřích stála paní učitelka (*na pokraji nervového zhroucení*), průvodce (*s láhví alpy v ruce*), kastelán (*s výrazem čiré beznaděje*) a za nimi dva policisté, které někdo zoufalý ze zámku zavolal.

Paní učitelka se na nás dlouze, předlouze podívala. Pak na skřípec. Pak na mě, jak tam visím jako špatně zavěšený salám. Pak na Jarka, který hrdě držel kliku.

A nakonec jen unaveným, tiše bublajícím hlasem řekla: „Prosím vás... můžete mi někdo logicky vysvětlit, proč z celé expozice musíte vždycky vyzkoušet právě tu část, která byla i ve středověku považována za nehumánní?“

Nikdo neodpověděl. Protože logika v tu chvíli opustila zámecký areál.

„A proč pořád Stejskale visíš na tom skřípci? Proč proboha už neslezeš dolů?“ rozčilovala se paní učitelka.

„Proč mi pokládáte tak hloupé otázky? To víte, že bych už rád stál rovnýma nohama na zemi, kdyby se to nezaseklo,“ odvětil jsem drze.

„Stejskale, zavři tu svou drzou...“ paní učitelka se odmlčela, protože mi nechtěla nadávat před strážci zákona.

Policajti a kastelán se neúspěšně pokoušeli, mě z té hrůzy dostat ven. Řval jsem při tom jak šílený, když omylem utahovali skřípec. Museli nakonec zavolat nějakého řemeslníka, který svými nástroji povolil sevření a já se KONEČNĚ dostal ven.

Do žákovské knížky jsem ten den dostal zápis, který by se vyjímal v historických análech:

Žák se spolužákem svévolně otestoval funkčnost historických mučicích nástrojů, demontoval rytířskou zbroj, způsobil celozámeckou pátrací akci s účastí PČR a málem odjel domů na skřipci, z kterého se nemohl dostat ven.

Dodnes si myslím, že to byla ta nejvíce zasloužená poznámka v historii českého školství. A máma mi ji nakonec podepsala s tím, že je ráda, že ze mě baroko udělalo alespoň vyššího kluka.

Pátá třída

Do páté třídy jsme vstupovali s pocitem, že už jsme staří mazáci, které nic překvapit nemůže. A pak přišel nový ředitel. Pan Mgr. Kropáček.

Drobný muž. Obří brýle, ve kterých jeho oči vypadaly jako dva naložení utopenci. A především – špatně nalepený příčesek.

Příčesek pana Kropáčka byla věc, o které se vědělo, ale nemluvalo. Byla to nejúzkostlivěji strážovaná věc ve škole, státní tajemství číslo jedna. Příčesek vypadal jako umírající veverka, která se rozhodla usadit na lidské lebce a dožít tam v tichém zoufalství.

Byli jsme nastoupení na školním hřišti na slavnostním zahájení roku. Ředitel stál na dřevěné lavičce, mikrofon mu skřípal a on vedl plamenný projev o tom, jak pátá třída představuje výkvět naší základní školy. Vzduch byl čerstvý, načichlý podzimem a přicházející katastrofou.

A pak mocně zafoukal VÍTR.

Byl to závan, který nemohl ředitelův příčesek přežít. Levá strana se nadzvedla jako křídlo mořského racka připravujícího se k mezipřistání.

Všichni učitelé v tu sekundu provedli synchronizovaný manévr – zahleděli se do země a začali s fascinací studovat biologickou strukturu trávníku.

Paní učitelka Součková, která už raději nenosila drdol podobný hovnu, nýbrž trvalou připomínající rozzuřený květák, křečovitě svírala desky.

Já ne. Já byl vychován k vědeckému přístupu a okamžité akci!

Vyběhl jsem z řady.

„Matěji, proboha, stůj!“ zaječela paní učitelka Součková hlasem, který trhal asfalt.

Byl jsem rychlý jako blesk. Jako záchranář v akčním filmu. Skočil jsem k lavičce, roztáhl ruce a na celé hřiště jsem zařval: „Pane řediteli, pozor! Uletí vám to zvíře z hlavy!“

Vyskočil jsem do výšky, zatřepal se ve vzduchu, ve víru hrdinství jsem chytil příčesek přímo za pačesy a jedním plynulým tahem jsem ho sundal.

Čas se zastavil.

Ředitel tam stál. Holý. Lesklý. Jeho hlava odrážela ranní slunce jako vyfouknuté slepičí vejce.

Já držel v ruce ten kus mírně zapáchajících vlasů. Usmíval jsem se od ucha k uchu. Byl jsem hrdina! Zachránil jsem ředitelův majetek před úletem do nedalekého potoka!

„Tady to máte, pane řediteli,“ podával jsem mu ten chuchvalec s největší možnou úctou. „A kupte si lepší lepidlo. Máma vždycky říká, že levný a špatně nalepený příčesek je horší než přiznaná pleš!“

Pan ředitel zrudl. Nebyl to obyčejný ruměnec. Zrudl do odstínu přejetého krocana, jako by právě vyhlásil osobní válku celému světu.

Rychle mi příčesek vytrhl a v panice si ho narval na hlavu – bohužel obráceně, takže vypadal jako přerostlý křeček, který mu leze z čela.

V tu chvíli se však stala věc, kterou by nevymyslel ani ten nejkrutější scenárista.

Najednou se zatmělo a vítr se opět nebezpečně zvedl. Stály nám všem vlasy na hlavách.

„FÚÚÚÚÚ-PLÁC!“

Chudák ředitel, ten den se proti němu spolčily i přírodní živly. Náhlý prudký závan větru se opřel do špatně nasazeného přičesku, vyrval ho z ředitelovy hlavy a odnesl ho rovnou přes půlku hřiště. Přičesek plachtil vzduchem jako zlověstný netopýr, udělat dvě otáčky a v plné rychlosti se přitiskl přímo na obličej paní učitelce Součkové.

Součková neviděla nic. Jen cítila, že jí na obličej přistálo něco chlupatého, teplého a divně lepivého.

„ÁÁÁÁ! ZVÍŘE! NAPADLA MĚ NĚJAKÁ ZBĚSILÁ CHLUPATÁ POTVORA! POMOC, ONA MĚ SEŽERE!“ začala hystericky rvát, mlátila se deskami do obličeje, točila se dokola jako derviš a nakonec omdlela do záhonu macešek.

Byl z toho kompletní kolaps školního roku hned v jeho deváté minutě.

Samozřejmě, že se to podle učitelského sboru nepočítalo jako moje záchranářská akce. Celé to hodili na mě.

Do žákovské knížky jsem dostal poznámku přes celou stránku, psanou rudou propiskou s takovou intenzitou, že papír na druhé straně praskal.

Žák Matěj Stejskal před celým druhým stupněm veřejně znesvětil estetickou úpravu pana ředitele, označil ji za zvíře, čímž vyvolal aerodynamický řetězec událostí, při němž došlo k traumatizaci kolegyně Součkové tímto umělým vlasovým porostem. Žádám okamžitou návštěvu zákonného zástupce, nejlépe i s psychiatrem!

Můj otec musel do školy.

Ten den nekřičel. Ani mi nenadával. Byl to koneckonců vyhlášený chirurg, zvyklý na krizové situace.

Jen seděl v ředitelně na malé židličce. Díval se na ředitele, kterému se příčesek pořád ještě mírně sesouval k levému uchu. Ředitel se s těžkým dýcháním díval na něj.

„Pane doktore,“ řekl ředitel a hlas se mu třásl potlačovaným vztekem. „Váš syn je nebezpečný pro vzdělávací systém. Je to chodící bezpečnostní riziko.“

Táta si povzdechl, upravil si kravatu, podíval se na mě, jak stojím v koutě, a zcela klidným, odborným hlasem odpověděl: „Já vím, pane řediteli. Můj syn... to je orchestrální sehranost v těle mladého blba. Příště vám ten příčesek raději rovnou přišije.“

Ředitel už neříkal nic. Jen nám ukázal na dveře. A od té doby se při jakémkoliv náznaku větru na školním dvoře všechny akce okamžitě rušily.

Šestá třída

Náš tělocvikář pan Soukup si při nepovedeném saltu na švédské bedně zlomil nohu na třech místech. Jako záskok jsme vyfasovali paní učitelku Kropáčkovou, dceru ředitele Kropáčka. Kropáčková učila dějepis. Sportu nerozuměla, ale měla píšťalku a neúprosnou touhu po pořádku. Do tělocvičny ani na hřiště se jí nechtělo po neblahých zkušenostech s naší třídou.

A tak se rozhodla pro výcvik plavání. Jelo se do Podolí. Krytý bazén v Podolí byl obrovský. Všude to smrdělo chlórem a mokkými ponožkami.

Jarek Novotný byl na zhroucení. Seděl v šatně a zíral do zdi. Jarek totiž neuměl plavat. Jeho maximální vodní výkon bylo čvachtání v gumovém bazénku u babičky na zahradě.

„Já tam nejdu, vole,“ šeptal a klepaly se mu ruce. „Já se utopím. Moje plíce na to nejsou stavěné.“

Vážení čtenáři, právě jste dočetli ukázkou z knihy ***Pravdomluvný hezoun***.
Pokud se Vám ukázka líbila, na našem webu si můžete zakoupit celou knihu.